

Les paraules no són innocents

Les paraules i expressions que fem servir per comunicar-nos signifiquen molt més que allò que les defineix al diccionari. Sovint, porten implícites càrregues culturals o emocionals importants. I així, gairebé sense adonar-nos-en, anem construint un univers d'idees preconcebudes, opinions personals –o col·lectives– i prejudicis que es van estenent per la societat, amb permeabilitat i sense concessions.

Per observar-ne algun exemple il·lustratiu, podem contrastar el titular «700 immigrants desapareguts després que el seu vaixell s'hagi enfonsat en aigües líbies» amb un titular del tipus «Identificades unes cent trenta víctimes de l'accident d'avió».

En un cas són “víctimes” i en l'altre, “immigrants”? Les persones “immigrants” desaparegudes no són “víctimes” d'un accident, també? O les “víctimes” de l'accident d'avió no són “immigrants” en cap cas?

La manera com construïm enunciats denota una forma concreta de veure el món. I explicita la posició des d'on mirem. De fet, l'ús de la paraula *immigrant*, sovint innecessària, ja està connotant moltes situacions i opinions de manera gratuïta i tendenciosa.

I, així, anem adoptant i acceptant visions dels conflictes que porten inserides valoracions i conclusions al respecte. I, en aquest procés, les paraules escollides en cap cas no són innocents. Per exemple, en el titular «El drama de la immigració sacseja Lampedusa», a quin drama ens referim? ¿Al de les persones que marxen dels seus llocs d'origen, o al de les persones del lloc d'arribada? O bé en la descripció d'un peu de foto on es veuen venedors no autoritzats i agents de la policia: «Els manters, jugant al gat i a la rata amb la Guàrdia urbana». Qui representa que és el gat i qui és la rata?

Fer titulars o generar informacions amb prudència, sensibilitat i respecte, contribuiria a personalitzar les situacions generals, a valorar-ne causes i conseqüències i, en definitiva, a potenciar un estat d'opinió més obert i lliure, on la solidaritat i la tolerància hi tindrien més presència, sens dubte.

I és que, per millorar el nostre entorn i la societat en general, les paraules que triem hi poden fer molt.

En un àmbit diferent, però també sobre la tria capciosa de les paraules, podeu trobar un altre exemple interessant a l'article «Aigua que no sobra», del doctor en Biologia Daniel Closa, publicat a l'Ara Ciència el 5 de març de 2015.

Diu Daniel Closa: «Quan has de triar les paraules per expressar una idea és important fer-ho acuradament. Les paraules no són innocents i escollir-ne una o altra pot modificar no només el sentit de la frase sinó, sobretot, la percepció que en tindrà el receptor del missatge».

Servei Local de Català de Vallirana